וארא תשפ"ג

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון שד"מ

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **וארא**, השבוע השני של **ימי השובבי"ם הקדושים**, ומתוך השם של הפרשה מצלצל נקודה חזקה של גילוי אלקות: "**וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב**", והיא נקודה שמדברים עליה רבות בפרשת 'וירא' בספר בראשית, שג"כ מתחילה עם מילה דומה: "**וַיֵּרָא אֵלָיו ה'**", ודיברנו מזה בפרשה זו, ש'וירא' היינו איך אדם יזכה לגילוי אלקות.

וזה סובב והולך על כל אחד ואחד, כי הלא כתיב "וַיֵּרָא 'אֵלָיו' ה'", ולא כתוב שמו של אברהם, כי זה דבר כללי לכל אחד: אם אדם רוצה שיתגלה אליו הקב"ה, הדרך היא "**בְּאֵלֵּי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם**", 'פֶּתַח הָאֹהֶל' – תמיד יעמוד בפתח הקדושה: **אני רוצה להיכנס לתוך הקדושה!**

וכאן גם יש גילוי של "**וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי**", 'וָאֵרָא' זה ענין של גילוי אלקות, 'בְּאֵל שַׁדָּי' זה ענין של צמצום, "**וּשְׁמִי יְהוָ"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם**" – לאו בכל פעם אדם זוכה שמתגלה אליו הקב"ה עם גילוי פתוח ומוחין גדולים שאדם ממש מרגיש את זה, אלא זה בבחינת "**בְּאֵל שַׁדָּי**", שהשם הזה הוא שם של צמצום, וכמוזכר בכמה מקומות המובן של 'אל שדי', כגון (רש"י בראשית מג, יד) "**מי שאמר לעולמו די, הוא יאמר לצרותי די**", אדם מרגיש שעוברים עליו הרבה דברים לא קלים בחיים, והוא ממש מתחנן: **רבש"ע, כמו שאמרת לעולמך די, כך תאמר לצרותיי!**

מה הכוונה שהקב"ה 'אמר לעולמו די'? בבריאת העולם, הקב"ה ברא את הבריאה והיא החלה להתפתח, ואז אמר הקב"ה "עד כאן"; זאת אומרת, אם היתה הבריאה מתרבית ומתפשטת – זה היא בלי סוף, והקב"ה אמר "עד כאן".

מה הכוונה "עד כאן"? איתא בספה"ק, שהקב"ה שיער כביכול בחוכמתו ש'עד כאן' יש אפשרות לאדם לגשת לגשמיות שנבראה ולמצוא את הקב"ה שם, משא"כ אם היה משתלשל ומתפשט יותר, זה היה כבר בלתי אפשרי, כי זה היה מתרחק יותר מדי מהשורש ומהמקור של הדברים, עד שכבר היה בלתי אפשרי לחזור ולחבר את זה להתחלה, ולכן אמר הקב"ה לעולמו 'די' – "עד שם!".

לדוגמא: כדור העולם, הוא בדיוק בגודלו ובמידתו כפי שהיה ועד עכשיו, אותו גודל, רוחב ואורך, כי הקב"ה שיער כביכול שבתוך הכדור הזה, בגודל המסוים הזה, יש אפשרות להכיר את הקב"ה, ולחבר את הכל אל השורש, משא"כ אם היה מתפשט יותר – זה היה בלתי אפשרי.

וזהו שאדם מתחנן להקב"ה: **אתה אמרת, כביכול, לעולמך 'די', תאמר גם לצרותיי 'די'!** עובר על האדם צרות ויסורים, והוא מפחד שח"ו לא יתרחק עי"ז מהקב"ה, אז הוא אומר: **רבש"ע, אתה אמרת לעולמך די – כדי שיתקרבו אליך ממנו, אז תגיד לצרותיי די ג"כ, כי אני מבין שבתוך כל פרט ופרט של החיים אתה גנוז, בכל דבר יש כוונה עליונה שאני אחזור אליך ואני אכיר אותך, אבל אני מבקש, רבש"ע, די! בוודאי זה רק ממך, והכל זה בוודאי השגחה, כל נקודה, כל פרט של החיים, אבל אני מבקש שזה יומתק! עד כאן!**

מובן נוסף בענין של **'אל שדי'** (ומובא בדברי רביז"ל – ח"א סי' י"א וי"ז, ועוד) שזה בחינת: **"שיש די באלקותי לכל בריה"**, ובעצם הוא אותו ענין האמור לעיל.

מהו ענין **"שיש די באלקותי לכל בריה"**? אדם יטעון: יש צדיקים הדבוקים בהקב"ה, אבל מה איתי? וכי ממני אפשר לדבר? אני כ"כ רחוק, ואיזו שייכות יש לי לעבודת ה'?... אבל הקב"ה אומר: **"יש די באלקותי לכל בריה"** – האלקות שלי מגיעה לכל אחד! אם אתה נבראת כאן בזה העולם, אתה בריה – קטנה או גדולה – אזי **'יש די באלקותי לכל בריה'** – גם לך יש דרך להתקרב לאלקותי! ולא הייתי בורא דבר שלא היה אפשר בו להשיג אלקותי!

וכאמור, זה אותו ענין האמור לעיל – רק במילים אחרות, כי מבואר לעיל ש**'שדי'** הוא ענין שקב"ה אמר לעולמו די, וזאת מחמת שתהא אפשרות להתקרב להקב"ה מכל מקום, א"כ זה

זה ענין של **"יש די באלקותי לכל בריה"** – אומר הקב"ה: **אם אני בראתי את זה, יש אפשרות לבריה הזאת – אפילו הכי קטנה והכי רחוקה – לחזור ולהתקרב אל הקב"ה!**

ויש בזה התחזקות גדולה מאד, כי אפשר לאדם להגיד "ממני אי אפשר לדבר... אני כבר התרחקתי ויצאתי מן הגדר, יצאתי כבר מ'עולמי'... ואין לי תקוה"... **אין דבר כזה! כל זמן שאתה חי בזה העולם, ואתה נושם – הקב"ה ב"ה ברא אותך, ונולדת ויצאת לאויר העולם, ואתה חי – אז "יש די באלקותי לכל בריה' – יש דרך לך לחזור להקב"ה, ויש דרך איך לעשות, סוף כל סוף, סוף לכל הצרות!**

מאיפה בא לאדם שהוא רח"ל יוצא מדעתו? כי הוא שבר את כל הצמצומים, הוא מחפש ומבקש דברים שלא שייכים אליו, מקומות שונים ומשונים – **מה אתה עושה שם?! שם זה לא המקום שלך!**

תמיד מחפש "אולי כן בשבילי"... "אני צריך להגיע למקומות ולעניינים שונים"... כל אחד כפי הדמיון שלו... **יש לך מקום, יש לך תכלית בזה העולם, כל אחד!** לגבר יש את התכלית שלו, לאשה יש את התכלית שלה, לכל אחד יש את המקום שלו, **תהיה במקום שלך! אל תתערב בעניינים שלו שייכים לך! כל אחד יחפש את הענין שלו!**

ואם לא עושה כן, הרי זה פגם במובן של **'שדי'**, כי הוא לא משיג ש'יש די באלקותי לכל בריה' – **כפי שאתה עושה! כפי העבודה שלך!** ב"ה זכית להתחתן, להקים בית, יש לך ילדים, ואתה עוסק בפרנסתך, **תמצא את הקב"ה בתוך החיים שלך!** כל אחד כפי ענינו – הן גבר והן אשה, **ולא להיכנס במקומות שלא שייכים אליו!**

וזה אושר החיים, שאדם משמח את עצמו: "אה! ב"ה, זה המקום שלי!" וביחד עם כולם – "בְּתוֹךְ עַמִּי אָנֹכִי יוֹשֶׁבֶת" (מ"ב ד, יג), לא צריך להיות יוצא דופן, משונה מאחרים, אלא כולם ביחד – "המקום שלי ביחד עם כולם!" אתה יכול להיות ביחד עם כולם, ובאותו זמן להיות למעלה מכולם; רביז"ל אומר (ליקו"מ ח"א סי' כ"א): **במקום שנמצא מוחו של אדם – שם כל האדם**, אתה יכול להימצא בין כל האנשים, אבל במקום אחר לגמרי... ורק הקב"ה יודע איפה האדם נמצא באמת! א"כ, לא מפריע לו המקום שהוא נמצא שם...

אדם אומר: "אני מוכרח להיות במקום פלוני, אחרת זה לא טוב בשבילי... אני צריך להיות משונה, עם דברים משונים"... אבל בזה יצאת מהקדושה של השם **'אל שדי' – "שיש די באלקותי לכל בריה"**, כי אינך מבין שבמקום שלך, בהתנהגות שלך, בעבודה שלך, בתחום שלך – זה הענין שלך, ואתה אומר: "אבל אם הייתי עכשיו אברך כולל – הייתי אחרת, מדוע אני צריך לעבוד?!"... ויש לך חלישות הדעת – "הייתי רוצה להיות בכולל, לשבת וללמוד, ובמקום שאני נמצא קשה לי"... זה סימן שעדין לא זכית להבין מה התכלית בחיים, שאם הקב"ה שם אותך במקום הזה סימן ש'יש די באלקותי בשבילך' ותמצא את הקב"ה שם, ותחזור אל הקב"ה!

וזה הגילוי שרבינו גילה לנו – את הענין של תפילה והתבודדות, לדבר אל הקב"ה, וכך אדם זוכה להיות תמיד מקושר להקב"ה, והוא לא עושה שום דברים משונים ודברים מוזרים שיראו אותו בצורה משונה, ויסתכלו עליו במבט משונה, אלא הוא צנוע, הוא תמיד במקום הנכון שלו, והוא דבוק בהקב"ה, לא מפריע לו שום דבר! הוא ביחד עם כולם – יושב בבית מדרש, בכולל, בעבודה, אבל הוא דבוק בהקב"ה, הוא שמח!

וזו היתה הדרך של האבות הקדושים, והם לימדו אותנו את הדרך הזאת, איך תמיד לגדל ולשפץ ולהגדיל את הרצון של האדם, אפילו עוברים דברים לא קלים בחיי האדם, האבות הקדושים התנסו בהמון ניסיונות בחיים, אברהם אבינו התנסה בעשרה ניסיונות לא קלים, והוא עמד בכולם!

וכמו שכתוב בתורה, שהנה הוא צריך לצאת מארצו, ממולדתו, מבית אביו, הוא צריך לטלטל את עצמו בטלטול קשה למדינה אחרת, זכה להגיע לארץ ישראל, ואח"כ יש רעב – הוא צריך לצאת מהארץ, והנה לוקחים לו את אשתו, וכל מה שהוא סבל ממש בכל ענייני החיים, יש לו בן ישמעאל וכל מה שעובר עליו, ולבסוף בנו חביבו יצחק נולד לו, והנה אומר לו הקב"ה להעלות אותו על העקידה; היו לו הרבה ניסיונות, אבל אברהם אבינו עמד בכולם, כי הוא יודע "הנה הקב"ה אמר לי כך, והוא מנהיג את החיים שלי, ויש די באלקותו בשבילי, ומה שהוא אומר – טוב בשבילי, ואני עושה זאת בשמחה!".

יצחק אבינו ג"כ התנסה בהמון ניסיונות, זה בעצמו שהוא נצטווה שיעלו אותו על העקידה, היה ניסיון לא קל, אבל הוא הלך ברצון – "כך הקב"ה רוצה? זהו!" פושט את צווארו! וכן מה שסבל מאחיו ישמעאל וכו'.

ויעקב אביו כנגד כולם, כל הצרות שסבל – צרת עשו, צרת רחל, צרת שמעון, כל מה שסבל בחייו, אבל הוא ידע שהקב"ה מנהיג את העולם!

וכשהוא שלח את השבטים שילכו למצרים אל יוסף הצדיק, הוא ברכם "**וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים**", ועל איתא שם ברש"י שבאמרו '**אל שדי**' הכוונה היא: "**מי שאמר לעולמו די, הוא יאמר לצרותי די**", שזה מצד אחד תפילה: "**רבש"ע, תאמר לצרותי די**", אבל זה גם גילוי אלקות, שאני מאמין שכל מה שעובר עליי וכל מה שקורה איתי – הכל מהקב"ה, ובעצם יש בזה "**רַחֲמִים**"!

וכמו שרבינו מסביר (ליקו"מ ח"ב סי' ס"ב) על פסוק זה: "**וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים**", '**לָכֶם**' דיקא, שתזכו להרגיש שיש פה רחמים מהקב"ה, בכל מה שעובר עליכם! ואל תחשוב "אולי יש דרך אחרת יותר טובה כפי הבנתי אם הייתי מתנהג אחרת, אם הייתי במקום אחר, והייתי מסדר עניינים בדרך אחרת"... **אבל הקב"ה סידר את הדברים ככה, א"כ סימן שכאן אתה יכול להכיר את הקב"ה, ולהפוך את הכל לדביקות הקב"ה!**

לא לחפש איך להיות 'משונה', לעשות דברים משונים, זה רק בשביל תשומת לב, שאתה צריך שאנשים יראו שאתה ככה וכו', אדם צריך לדעת שהוא שום דבר, ועליו להיות מעורב בין הבריות, מה זה 'מעורב בין הבריות'? שיהיה יכול להתקשר להקב"ה בכל מקום שהוא נמצא!

חנה הנביאה, אמו של שמואל הנביא, כשהיא ביקשה על ילדים, היא אמרה (שמואל א' א, יא) "**וְנָתַתָּה לַאֲמָתְךָ זֶרַע אֲנָשִׁים**", ואומרים על זה חכמינו הקדושים (ברכות לא:) "**זֶרַע אֲנָשִׁים**", היינו שיהיה מעורב בין הבריות, היא לא ביקשה איזה מישהו משונה מאחרים – גאון, חשוב וכו', לא! היא צריכה צדיק שיהיה מעורב בין אנשים, הן אם זה בן הן אם זה בת, שידע תמיד איך במצב שבו הוא נמצא – למצוא את הקב"ה שם! ולא לחפש ולבקש עניינים אחרים – "אני חושב שאהיה אחר/ת, במקום אחר" – זה לא הרצון של הקב"ה! הקב"ה רוצה

שאתה תמצא אותו במקום שבו אתה נמצא!

ואת זה אומר הקב"ה עכשיו למשה רבינו כשהוא הולך לגאול את עם ישראל ממצרים, שזו הגאולה של כל אחד ואחד מאיתנו; כשאנחנו לומדים את הפרשיות האלו, בפרט אלו ששת הפרשיות של ימי שובבי"ם, שבהם מובא שעבוד מצרים, והיציאה ממנה – זה דבר חי שחוזר ונשנה תמיד!

בפרשה זו מובאות המכות שהסטרא אחרא מתחיל לקבל; בפרשתנו מובאות שבעת המכות הראשונות, ובפרשה הבאה עוד שלוש, יחדיו הן עשר, ומובן לכל אחד העניין, כי יש עשר קדושות, שבספה"ק נקראים ספירות, מה זה 'ספירות'? 'מידות', כביכול, של הקב"ה, שאנחנו צריכים להכניע אותם ולקשר את המידות שלנו אל הקב"ה.

שזאת אנחנו מזכירים בימי ספירת העומר כשסופרים כל ספירה – **חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות**, שהן מידות של האדם, שבהן עליו להשלים את עצמו, למצוא את הקב"ה בכל מידה.

אדם יגיד: "אני 'בעל חסד', עושה חסד 'בלי סוף'"... **זו לא שלימות!** גם ב'חסד' צריכים 'גבורה שבחסד', 'תפארת שבחסד', 'נצח שבחסד' וכו', צריכים לצמצם!

הרה"ק מראפשיץ זי"ע, בספרו הקדוש 'זרע קודש', מביא את העניין הזה, וזו אחת מהנקודות המרכזיות בספרו, איך צריכים להשתמש עם כל מידה רק עם נקודה לשם שמים, ולא לומר "אני 'בעל חסד', ואני עושה חסד בלי סוף!"... **מה פתאום! אם יעשה חסד עם אנשים שלא ראויים להיעשות עמם חסד – הרי זה אסור, וכדברי חכמינו הקדושים** (ילקוט שמעוני, שמואל א', רמז קכ"א): "**כָּל שֶׁהוּא רַחֲמָן עַל אַכְזָרִים לְסוֹף נַעֲשֶׂה אַכְזָר עַל רַחֲמָנִים**", צריך לדעת מתי לעשות חסד! אמנם חסד זו המידה הכי יפה לאדם, אבל צריכים גם צמצום.

וכן הוא במידת ה'גבורה', לפעמים צריך להיות גיבור חזק מאד להתגבר על יצרו, ולהיות תקיף מאד, אבל גם בזה צריכים לדעת מתי... עם היצר הרע צריך להיות גיבור ועקשן, אבל צריכים לצמצם את ה'גבורה', שלא תצא מן המידה הנכונה, **וכן בכל המידות!**

נמצא אפוא, שאם מדברים מ'ספירות' ו'מידות', צריך לדעת שכל אחד כלול

מכולם! וכאמור, אנחנו מוצאים זאת ביותר בימי העומר [וזה מה שאומרים ביה"ר שבספירת העומר] שכל יום יש הספירה של אותו שבוע וכלולה בספירה אחרת – בשבוע הראשון 'חסד שבחסד', 'גבורה שבחסד', 'תפארת שבחסד', 'נצח שבחסד' וכו' וכך כל המידות, ובשבוע השני 'חסד שבגבורה' 'תפארת שבגבורה' וכו', וכן הוא עד 'מלכות', שזו מידת האמונה הקדושה, וקבלת מלכות שמים, והיא ג"כ כלולה מכולם; **זו השלימות!**

נחזור לענין הפרשה: בפרשתנו יש שבע מכות, וחכמינו הקדושים אומרים (זוה"ק שמות לו.) שכל המכות היו ע"ד (ישעיהו יט, כב) "**נָגֹף וְרָפוֹא**" – '**נגוף למצרים, ורפוא לישראל**', בכל פעם שמצרים קיבלו מכה – עם ישראל קיבלו רפואה, כי כך הקב"ה מנהיג את עולמו, שכשמכים את הסטרא אחרא, בזה מוציאים את הקדושה מהקליפה, וזוכין לקבל רפואה, "זֶה לְעֻמַּת זֶה".

במסכת כלים מוצאים דבר מעניין, שהנה היא מסכת של טומאה וטהרה, ומדברת מענין טהרת כל הכלים וכו', והמסכת מתחילה בעשר דרגות של טומאה וטהרה, ואח"כ אומרת המשנה (**א**, ו) "עשר קדושות יש **בארץ ישראל**", והמשנה מונה **את ארץ** ישראל בכלליות, וירושלים, ובפנים החומה, והעזרה, עד קודש הקדשים.

ולכאורה יפלא, מדוע מה נכנם שם העניין הזה? וכי בגלל שזה עשר קדושות זה מוזכר שם? איך זה קשור למסכת? הרי היא מסכת כלים שמדברת מטומאה וטהרה...

הרמב"ם הקדוש[1] בפירוש המשניות אומר דבר נפלא[2], שמוזכר כאן עשר קדושות של ארץ ישראל להסביר לך שזהו "זֶה לְעֻמַּת זֶה" – אם אתה מתקדש בכל עשר קדושות אלו של ארץ ישראל, זה מה שמטהר אותך ודוחה ממך את כל עשר הטומאות!

זה גילוי נורא, מהו העניין שאדם מכנים את עצמו בתוך קדושת ארץ ישראל, שזה אור האמונה הקדושה, זה מה שהקב"ה הבטיח לאבות הקדושים, ועכשיו עם ישראל מתחילים לצאת ממצרים, ולקבל את ההנהגה ע"י משה רבינו, והמצרים מתחילים לקבל את המכות שלהם בדרך "**נָגֹף וְרָפוֹא**" – הם מקבלים את המכות, ועם ישראל מקבלים רפואה, בכל מכה שהם

1. ביום שישי שעבר חגגנו את ההילולא של הרמב"ם הקדוש, שהוא בשכנותינו בטבריה.
2. הקטע הזה ברמב"ם הוא ממש כמו קטע המובא בספה"ק של תלמידי הבעל שם טוב, והנה הרמב"ם הקדוש כותב זאת!

מקבלים – בפרשה זו שבע מכות – עם ישראל מקבלים רפואות!

והנה רבים הם החושבים: רק כשמגיע חג הפסח חוגגים את החג, ויש את כל ההלכות של החג, וחיים את יציאת מצרים, ותו לא. אך מובא בכל הספה"ק, ומוהרא"ש היה תמיד מזכיר את זה [זה היה דיבור של "בעל התניא" זי"ע (אתמול – כ"ד טבת – היה ההילולא שלו) שקיבל מהמגיד, שקיבל מהבעש"ט הקדוש], שאדם צריך לחיות עם הזמן, מה זה 'לחיות עם הזמן'? עם התורה, עם פרשיות השבוע.

דבר חשוב לדעת: פרשיות השבוע זה לא דבר שסתם קוראים בתורה... יש החושבים: הנה עכשיו פרשת וארא, אז קוראים בתורה, ואם זוכה – קורא שנים מקרא ואחד תרגום, וגם עם רש"י, וחושב "יצאתי ידי חובתי"... אבל זה הרבה יותר מזה! צריכים לחיות עם הזמן! לחיות עם הפרשה!

שזה כל הענין של שובב"ים, וכדברי האר"י הקדוש, שבשבועות אלו קורין את כל יציאת מצרים, המכות שמצרים קיבלו, וממילא הרפואות שעם ישראל קיבלו; חיים עם זה כשלומדים את זה יום–יום! אשרי מי שבאמת מדקדק יום–יום לקרוא את הפרשה ששייך לאותו יום!

רבי נתן אומר (עי' ליקוטי הלכות, ראש חודש, ה"ג, אות ח'), שהפרשה מתחלקת לשבעה חלקים שעולים לתורה, וכל יום זה מקביל לאחד מהימים האלו; היום למדנו את רביעי, והנה כבר עתה חמישי, חיים עם זה!

ובפרט בכלליות הפרשה – שזה יציאת מצרים, **צריכים לחיות עם זה!** פרשה זו היא הכנה ליציאה ממצרים, ופרשת בא – שבוע הבא – היא הפרשה שבהם יוצאים ממש, פרשת בשלח – קריעת ים סוף, יתרו – קבלת התורה.

אדם אומר: אחכה עד פסח, שביעי של פסח – קורין ג"כ פרשת בשלח, חג השבועות – קורין פרשת יתרו... **אבל אדם שהוא חי עם התורה הקדושה, פרשיות אלו אצלו זה 'פסח קטן', 'קבלת התורה קטנה', הוא חי עם זה!**

ולכן ימים אלו מסוגלים כ"כ לתקן את הכל, כי אם אדם באמת חי את זה, הכל חוזר ומתעורר אצלו!

ובתחילת פרשתנו אנחנו רואים שהקב"ה דיבר למשה רבינו דברים שנראים כדברי תוכחה – וכמובא בדברי רש"י הקדוש, כי משה רבינו אמר (בסוף פרשת שבוע שעבר –

שמות ה, כב): "לָמָּה הֲרֵעֹתָה לָעָם הַזֶּה לָמָּה זֶּה שְׁלַחְתָּנִי", ובאמת משה רבינו אמר זאת מתוך אהבת ישראל אמיתית שהיתה בו, הוא ראה כמה סבל הם סובלים, אפילו שיש מתנגדים, דתן ואבירם, שהם מדברים נגד ואומרים "הִבְאַשְׁתֶּם אֶת רֵיחֵנוּ" וכו', גם אז משה רבינו תולה את החיסרון בעצמו, ואומר להקב"ה: "תראה, רבש"ע, כנראה החיסרון הזה הוא בגללי, שאין לי את הדיבורים הנכונים לדבר לכולם, עד שהם מגיעים למצב כזה שסובלים סבל כ"כ גדול, צער ומרירות", וזהו שאמר "לָמָּה הֲרֵעֹתָה לָעָם הַזֶּה"...

אבל מיד הקב"ה בא ואומר לו: משה רבינו, אני התגליתי לאבות הקדושים "**בְּאֵל שַׁדָּי**", שכל החיים שלהם הם עברו את הסבל הזה, והיו חזקים ברצונות ובדביקות שלהם, אפילו ש"**וּשְׁמִי הוי"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם**" – 'שְׁמִי הוי"ה' היינו שם י–ה–ו–ה, ששם זה רומז תמיד על רחמים גלויים, לעומת שם אדנו"ת, וכן שם אלקי"ם, וכן שם 'שדי', שהם מורים על צמצום, שזה דבר שהוא אמנם חסד – כי כל מה שעושה הקב"ה זה חסד – אבל לפעמים זה מלובש במידת הדין, שלא רואים את זה בגלוי, ועיקר העבודה הוא להכיר את הקב"ה גם שם!

וזה האבות הקדושים, מרוב הרצון וההתלהבות שלהם – הם זכו לזה, וכלשון המדרש, שהקב"ה אומר: האבות הקדושים רצו אחריי כסום במרוצת המים!

[זה דבר שלא רואים בדרך כלל, אבל אם רואים סום שהוצרך להיכנס לתוך מים, הוא ממש במרוצת המים, מנסה בכל כוחו במרוצה, שזה התקיים בקריעת ים סוף, שסום פרעה וכו' נכנסו בתוך המים].

אלו היו האבות הקדושים, עם כל הכח: **לא אכפת לי! אני אתקרב אל הקב"ה!** ואחד יגיד: "מה אתה עושה... אתה 'טוחן מים'"... **אבל אני אעשה את הכל! לא אכפת לי!**

לזה זכו האבות הקדושים מרוב התלהבותם וכח הרצון שהיה בהם.

ועפ"ז פירשו צדיקים התמיהה הידועה שיש בתחילת הפרשה, שכתוב "**וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל שַׁדָּי**", וכאמור "אל שדי" הוא ענין של צמצום, ולא גלוי ופתוח, שאדם לא מבין "למה עובר עלי, למה אני סובל, למה אני בכזאת תקופה קשה בחיים שלי", אבל אדם שלא שואל שאלות –

הוא מאמין: **רבש"ע, בוודאי אתה כאן, ואני מאמין ש'יש די באלקותך בשבילי', ואתה כאן נמצא איתי!**

והתמיהה שישנה, שעל המילים "**וארא**" אומר רש"י "**אל האבות**", וכל מפרשי התורה, כל מי שרק מדבר מהפרשה, כולם תמהים: וכי רש"י מחדש לנו משהו? הרי כתוב בפירוש בפסוק "**וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב**", ופתאום עתה בפרשה השניה שבספר שמות אומר רש"י "אל האבות"? וכי לא ידענו עד עכשיו שאברהם, יצחק ויעקב הם האבות הקדושים?

פירושים רבים נאמרו בזה, לישב דבר התמיהה הגדולה, ונאמר פירוש אחד שקשור לענייננו: '**אבות**' זה לשון של '**רצון**', וכמ"ש (דברים כו) "וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹקֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל בִּלְעָם" וגו', ובעוד מקומות רבים, והכל נסוב על ענין של 'רצון', ופה מגלה לנו רש"י: "**וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב**" – "**אל האבות**" – בגלל הרצונות החזקים שהיה להם תמיד, שידעו שלא אכפת להם, הם ימצאו את הקב"ה במקום שלהם, לא צריכים לחפש עניינים אחרים, מקומות אחרים, אלא "הקב"ה סיבב איתי שזה התפקיד שלי", כל אחד מוצא את התפקיד שלו – גבר עם התפקיד שלו, אשה עם התפקיד שלה, ולא מערבבים את היוצרות!

כל אחד יודע "זה העניין שלי, אני צריך למצוא את הקב"ה, לא להיות 'יוצא דופן'! במקום שאני נמצא, אם הקב"ה סיבב איתי ככה, זו המלאכה שלי, זו העבודה שלי, זה הכולל שלי", כל אחד בעניין שלו, "זה התפקיד שלי בבית", אם אשה יודעת שזה התפקיד שלה, זה המוטל עליה, היא עושה את זה בשמחה! שזה סוד '**יש די באלקותי לכל בריה**' – אני יודע שזה המקום שלי!

וזהו: "**וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב**" – "**אל האבות**" – הרצון הקדוש שהיה להם, ההתלהבות שלהם! וזאת אדם צריך תמיד – לחפש את רצון הקב"ה!

אם אדם יזכור את ההקדמה הזאת, אזי אז שום דבר בעולם לא יוכל לרחק אותו!

וכך אומר הקב"ה עכשיו למשה רבינו, כשהוא הולך לגאול את עם ישראל ממצרים, והוא רואה באמת דברים לא מובנים כ"כ, עם ישראל שרויים בסבל, סובלים מרירות גדולה במצרים, אבל הקב"ה אומר לו שעכשיו הוא יראה איך כל זה יתהפך לאורות עליונים,

שעם ישראל יצאו ממצרים, וכל מה שחושבים המצרים שיעשו לעם ישראל – הם מקבלים הכל חזרה, ולא סתם חזרה אלא שעם ישראל מקבלים עי"ז תרופה ורפואה שלימה לכל מה שהם עברו!

שזה הסוד של "וָאֵרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב", ענין של גילוי אלקות בתוך מידת הצמצום; מוזכר בספרים, ש'**וארא**' בגימטריא '**יצחק**' בדיוק (208) [אמנם מוזכרים בפסוק כל שלושת האבות, אבל '**וארא**' בגימטריא '**יצחק**'], כי זו מסירות נפשו של יצחק אבינו בעד נשמות ישראל, וכדברי הגמרא (שבת פט:) שלעתיד לבוא אומר הקב"ה לאבות הקדושים "בניך חטאו", מה צריכים לעשות?... ויצחק אבינו לא עוזב את מקומו, והוא חשבון כמה כבר חטאו, כמה שעות, שבהם גם אוכלים, ישנים וכו', ונשאר זמן מסוים, ואומר להקב"ה: רבש"ע, אתה תקבל חצי ואני אקבל חצי, ונפטור אותם מן הדין... ממשיך ואומר יצחק אבינו: **רבש"ע, אם מאיזו סיבה אתה לא רוצה לקבל ואתה לא מסכים, אני מקבל על עצמי את הכל! כי אני שכבתי על המזבח, והייתי כבר שחוט...** [וכמובא, שכבר פרחה נשמתו], **ולכן אני מקבל את הכל!**

שזה מה שאומר הנביא (ישעיהו סג, טז) "כִּי אַתָּה אָבִינוּ כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירֵנוּ אַתָּה ה' אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ", "כי אתה אבינו" מכוון על יצחק אבינו, שהוא הראה את הדרך הזאת, ויש לו כזאת מסירות נפש והוא בא לפני הקב"ה: **רבש"ע, אני יודע שבודאי עוברים על בני אדם דברים קשים,** אבל הוא דן את כולם לכף זכות: **תראה, רבש"ע, למה עובר עליו, כמה כ"כ קשה לו, כמה הוא סובל מדוחק פרנסה, וכל הטרדות שעברות עליו, מלחמה עם יצרו כמה הוא סובל, שזה לא ברצונו!**

אין כזה דבר שאדם מורד ח"ו בהקב"ה, אפילו אם חלילה וחס הוא מוציא מהפה שלו דברים נגד אמונה ח"ו, גם זה בעצמו לא במרד ובמעל, אלא הוא 'תינוק שנשבה', והוא לא יודע כלום, הוא פשוט טיפש... לפעמים אומרים על מישהו "הוא רשע מרושע" וכו' אבל זה דבר נדיר... אמנם העמלקים הרשעים ימח שמם וזכרם, אלו שעשו לעם ישראל מה שעשו, שורש הרע הגמור, זה רשע בלי לימוד זכות, אבל יהודי שהסתבך ונתעה מאביו שבשמים, אפילו שהוא מדבר וכו' – הוא טיפש, מדוע לכנותו 'רשע גדול'? הוא 'טיפש גדול'... הרי "אין

אדם חוטא אא"כ נכנם בו רוח שטות" (סוטה ג.), הוא 'שוטה גדול'... הוא עושה הרבה דברים לא טובים, והוא 'שוטה גדול'...

והצדיק תמיד מסתכל על הנקודה הזאת, וכל עוד שאדם חי – יש בו את הנקודה הזאת, שזהו לימוד רביז"ל של "**אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי**" (ליקו"מ ח"א סי' רפ"ב), ומוהרא"ש היה תמיד מלביש את זה בדברי רביז"ל בליקו"מ ח"א סי' רע"ד, שאפילו הכופר הכי גדול, תמיד הנשמה שלו מבלבלת אותו "אולי אני טועה? אולי באמת אני טועה?"... אבל מיד הוא דוחה את זה – "לא", הוא מביא ראיות, כל מיני שטויות ודברים וכו', והוא בונה בנין נגד האמונה, ואחר כל הבנין הזה באה הנשמה שלו ומזיזה אותו מהכל: "אולי אתה טועה?"...

אומר רבינו שם, שאם הוא מסתבך כ"כ עד שבא ממש לכפירה גמורה רח"ל, הוא מת, כי יהודי לא יכול לחיות בלי נקודה של אמונה, "ואז" – אומר רבינו – "הוא רואה את האמת"... הדעת לכזאת ירידה עמוקה, שניתקת את הנשמה שלך מהשורש, עכשיו אתה תראה את האמת... אבל כל זמן שהוא חי – יש בו הנקודה הזאת.

ולכן מוהרא"ש היה תמיד אומר, שכל עוד אדם חי, יש עליו לימוד זכות, כי אם הוא חי – סימן שעדיין יש בתוכו את הנקודה של אמונה, וצדיק יכול להסתכל על זה, להתרכז בנקודת האמונה שבתוך האדם!

רוב בני אדם דנים את האדם כפי רובו – אם רוב–רובו טוב, הוא אדם טוב, רוב–רובו רע, בקושי רואים איזה משהו של קדושה, לא רואים אותו מקיים מצוות התורה, אז הוא פסול, רשע, כופר, פושע... **אבל רבינו מגלה, שאם הוא "פושע", אבל עדיין קוראים אותו פושע "ישראל", זה עדיין שבח גדול, שהוא פושע "ישראל", עדיין שם 'ישראל' עליו, והוא לא גוי, הוא פושע "ישראל", שם 'ישראל' עדיין נקרא עליו!**

ובתורה ס"ב שהזכרנו לעיל, מביא רבינו ש'**ישראל**' זה ר"ת "**וְאֵ'ל שַׁ'דַּי יִ'תֵּן לָ'כֶם רַ'חֲמִים**", שזה הסוד של עם ישראל קדושים, שיש בהם את המידה הזאת של '**יש די באלקותי לכל בריה**', ויש דרך שאדם יזכה להגיע להכיר את ה"'**לכם**' רחמים" – שתהא הרחמנות מסורה בידכם; אנחנו מבקשים מהקב"ה שנזכה לראות רחמים שאנחנו מבינים, כי אצל הקב"ה הכל ברחמים, אבל אנחנו מבקשים:

רבש"ע, זכנו לראות רחמים גמורים – רפואה שלימה, ישועה שלימה, זיווגים למי שצריך, ילדים למי שצריך, ילדים בריאים וקדושים! זה ה'רחמים' שאנחנו מבינים.

ומרוב תפילה, אדם יודע שהקב"ה מנהיג את העולם, ויש אפשרות להגיע לזה, הוא אמנם לא דוחק את השעה, כי דחיקת השעה מביא את כל הצרות, אם אדם רוצה הכל מיד – "אני התפללתי הרבה, אני כבר שנים מתפלל"... זה לא העסק שלנו לעשות חשבון כמה התפללנו, ואיך התפללנו, ומה סבלנו, זה לא החשבונות שלנו, אנחנו צריכים לדעת ש**'יש די באלקותי לכל בריה'** – הקב"ה אומר שזהו, ויש כאן רחמים! ואנחנו דופקים על דלתי הרחמים, ובעז"ה יפתחו הדלתות!

מדוע אצל מרדכי הצדיק מפרטים כל היחוס "בֶּן יָאִיר בֶּן שִׁמְעִי בֶּן קִישׁ"? אומרים חכמינו הקדושים (מסכת מגילה): 'שהקיש על דלתי רחמים', הוא דפק על הדלת! עושה דפיקה קטנה, לא פותחים? עושה קצת יותר חזק... וכך עוד הפעם, ואם לא עונים – אין אף אחד בבית, מה יועיל לי לדפוק... **אבל אדם שיודע שיש מישהו בבית – הוא לא מפסיק, יש מישהו! ברור לי שיש מישהו בבית! אולי עדיין לא דפקתי מספיק...**

כמובן, לא מדברים שאדם יבוא לבית של מישהו ויתחיל לדפוק... כנ"ל אסור לאדם להיות 'יוצא דופן', מדברים פה מדלתי הרחמים, שזה ג"כ אסור להיות בגזילה, כמו שאומר רבינו על דברי חכמינו הקדושים "אל תעשה תפילתך קבע", אומר רבינו שאסור לאדם לגזול: רבש"ע, אתה מוכרח לעזור לי! אלא אני דופק שוב ושוב, אבל אני ממשיך לדפוק! לא שאני לוקח קורה ודופק ושובר וכו', זה נקרא 'גזילה', לא כך עושים, אבל מצד שני, אל לו לאדם להתייאש מלדפוק כי לא ענו לו, אלא תמשיך לדפוק! לא צריכים להקיץ את כל בית הקברות... אלא ממשיך לדפוק!

פעם הלבשנו את זה על הכתוב "וֵאלֹקִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם", שזה אחד מסימני הגאולה שמסר יוסף הצדיק לעם ישראל, וכמדצינו בפרשת שבוע שעבר. ואמרנו רמז: "פָּקוֹד יִפְקֹד" הוא אותיות "דַּפּוֹק יִדָּפֵק", צריכים לדפוק!

רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' נא): **היצר הרע נוקש באדם בכל פעם ומעוררו למה שמעוררו. ואף אם אין האדם שומע לו ופונה ערף ממנו, אף על פי כן הוא נוקש בו עוד פעם שני**

ושלישי ורביעי ויותר. אבל אם האדם הוא חזק בדעתו ועקשן נגד היצר הרע, ואינו פונה אליו כלל, אזי היצר הרע מסתלק והולך לו; כי היצר הרע הוא עסוק... יש לו הרבה מה לעשות... ואם מחליט להיכנס את האדם, דופק ודופק, והנה לא פותחים לו, אז הוא מנסה שוב, הוא לא מניח – פעם שני, שלישי, רביעי ויותר, אבל האדם לא עונה לו!

וזה נדמה לאדם היושב בביתו, ודופק מישהו לא רצוי על הדלת... איזה בן אדם שלא רוצה להיפגש עמו, לא מעניין אותך כ"כ לפתוח לו... לא מתייחם אליו, וזהו... מה יעשה אותו אדם? אין לו מה לעשות, ילך לבני אדם אחרים שיש לו... אומר רבינו: אותו דבר אצל היצר הרע, אדם צריך להיות חזק, לתת לו לדפוק ולדפוק... וזה הסימן של הגאולה, זה "פָּקוֹד יִפְקֹד" – "דַּפּוֹק יִדְפֹּק", ואם אדם יהיה חזק בזה, שאפילו אם הם"מ ידפוק וידפוק, לא יתייחם אליו, הוא יבין "אין לי מה לחפש פה"...

לאידך גיסא, כשאני בא לפני הקב"ה, אני ממשיך לדפוק, ואני יודע שיענו לי סוף כל סוף! וכאמור, לא עם תקיפות וכעס וכו', אלא אני יודע שיש מספר כמה דפיקות צריכים פה... [יש מקומות שעושים אנשים סימן ביניהם שידע היושב בפנים שהוא זה שדופק, שמסכמים מראש לפני כן סך מסוים של דפיקות, וכך יודעים שזה אתה, ופותחים לך... וכך הוא בכל דבר, דופקים ודופקים, וממשיכים לדפוק!

שזה ענין הדפיקה על החזה בעת אמירת וידוי, שאדם מעורר את עצמו לפני הקב"ה ומבקש מחילה וסליחה, ודפיקות אלו הוא ענין של (שה"ש ה, ב) "**קוֹל דּוֹדִי דוֹפֵק פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי**", הכל הוא ענין של הדפיקה, שמן השמים באמת נותנים לאדם את הכח הזה – לדפוק על שערי רחמים! ואדם צריך להיות חזק בזה!

וזאת אומר הקב"ה למשה רבנו עתה, שלא יהא לו שום שאלה למה עם ישראל הוצרכו לסבול; הן אמת שמשה רבינו, אדון כל הנביאים, מובחר האנושי, אוהב ישראל אמיתי, וקשה לו לראות איך עם ישראל סובלים, אבל הקב"ה מגלה לו שיעביר מסר כזה לעם ישראל, שידעו שבכל מה שעובר עליהם – הקב"ה נמצא שם! ותהיה ישועה! רק שיהיה להם סבלנות...

אדם לא יודע איך ומה יהיה – "אני סובל כ"כ הרבה"... **אבל אם אדם**

מחזיק מעמד, לבסוף הוא רואה שהכל מתהפך לטובה!

דיבור קדוש של רבינו: "**יש ענין שנתהפך הכל לטובה**" – לא רואים כלום, אבל פתאום הכל התהפך! מה שהיה נראה ממש לא טוב וכו', פתאום נתהפך לגמרי – "וְנַהֲפוֹךְ הוּא" – שזה מה שהיה בימי פורים, שהיה כזה חושך, כזאת עת צרה, ייאוש, המן כבר מגיע ומי יודע מה יקרה... אבל "וְנַהֲפוֹךְ הוּא"!

וכך הוא אצל כל אחד ואחד בחיים הפרטיים שלו, וזה מה שהיה במצרים.

אבל בשביל זה אדם צריך אמונת חכמים; הקב"ה שולח את משה רבינו: לך לעם ישראל ותחזק אותם! והוא כבר מגלה להם את ארץ ישראל: "**וְגַם הֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּם לָתֵת לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֵת אֶרֶץ מְגֻרֵיהֶם אֲשֶׁר גָּרוּ בָהּ**" – המתנה הטובה של ארץ ישראל, שהיא מקום האמונה הקדושה, מקום שיכולים ממש למצוא את שערי הרחמים, שערי השמים.

והקב"ה מבטיח "**וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**" – אני שומע הכל! כל אנחה, כל 'קרעכץ', כל דבר שיהודי עושה בשביל הקב"ה – הקב"ה שומע!

"**לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלוֹת מִצְרַיִם וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבִשְׁפָטִים גְּדֹלִים: וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם**" – ד' לשונות של גאולה, שעל זה בנוי כל חג הפסח – ד' כוסות, ארבע קושיות ששואלים, וכל מה שאנו עושים אצל ה'סדר' בליל פסח זכר לד' לשונות של גאולה, ואת זה מגלה הקב"ה עכשיו, כשעם ישראל עדיין במצרים, ולא רואים כלום, אבל הקב"ה שולח את משה רבינו: "תגיד להם שפה תהיה ישועה!".

ולבסוף: "**וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָשָׂאתִי אֶת יָדִי לָתֵת אֹתָהּ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב**" – לאבות הקדושים, "**וְנָתַתִּי אֹתָהּ לָכֶם מוֹרָשָׁה אֲנִי ה'**".

משה רבינו בא, ומה הניסיון האחרון? שעם ישראל יקבלו את זה בשמחה! הצדיק בא, מגיע ומחזק אותם, משמח אותם, ואומר להם כל זאת, אז **תשמח**! תגיד "משה רבינו, יישר כח! בוודאי אנחנו מאמינים! בוודאי זה קשה, ולא יודעים מה יהיה, אבל אנחנו בוטחים שאתה מדבר בשליחות הקב"ה, וזהו! אנחנו נחזיק מעמד!" אזי אז יהיה הכי טוב, כולם יגיעו!

אבל פה מונח הניסיון, שאדם לא יגיד "אה... אמנם הצדיק הבטיח לנו, אנחנו רואים מה שעובר עלינו, ואין לנו כח"...

ו'אין לנו כח' הכוונה שהם לא עושים כלום? לא... יש כל מיני חכמות וחשבונות – "מה, הצדיק מגיע ואומר שיכולים להתקרב אל הקב"ה בשמחה, עם עבודת ה', ונשב אצל ה'סדר' עם ארבע כוסות של יין, עם מצות, עם סעודה, עם 'שולחן–עורך', והכל?... כך צריכים לעבוד את הקב"ה?!"... – הרי אני מכיר את עצמי, בפרט כשקראתי בספרים כמה 'עבודות' צריכים – סיגופים, צומות, תעניתים וכו', ומהו שפתאום הצדיק מגיע ומתחיל להגיד שאם נלמד הרבה תורה, ונדבר להקב"ה, ונעשה צדקה וחסד, ונתחיל לדבר כמו בן אדם נורמלי, בזה מתקנים את הכל?!...

אם אדם יעשה פעם חשבון לעצמו: איך סגנון הדיבור שלי? עם עצמי, עם אחרים, בבית שלי, איך אני מדבר תמיד? יש בני שלא יודעים מהי 'מילה טובה', הם מלאים תמיד עם ביקורת, טענות, קפידות וכו', הוא לא יודע מה נקרא הפסוק (משלי טו, א) **"מַעֲנֶה רַךְ יָשִׁיב חֵמָה", נסית פעם להשתמש עם "מַעֲנֶה רַךְ"? למה תמיד ביקורת וטענות?! ואם כך אתה עושה, מה אתה חושב שיענו לך? יחזירו לך אותו דבר – "כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים"... נסית פעם להשתמש עם 'מילה טובה'?!**

שיחה קדושה ישנה מרבינו: **עם דרך טובה – מילה טובה, מעשה טוב – פועלים הרבה מאשר אם הולכים בדרך של רע**, מהו 'רע'? תקיפות, שתלטנות וכו'. והנה אדם טוען: "אבל פעם הלכתי עם תקיפות גדולה, ופעלתי"... על זה סיים רבינו שיחת קדשו המצלצלת ממש: **"תדע, שאם היית הולך בדרך של טוב, היית פועל הרבה יותר"...** אתה חושב שהיית 'חכם', וכך פעלת, אבל החסרת המון! בדרך של טוב היית פועל הרבה יותר...

שזה נוגע לאדם בפרט בבית, שיש מצבים שהוא לא יודע איך לנהוג, והוא מתחיל להגיד ביקורת וכו', ונגיד אפילו שמכוון לשם שמים – "זה לא בסדר, וזה לא בסדר" – והוא חושב שכך הוא יפעל, וזה כל הסגנון שלו, ודנים אותו לכף זכות על כך, כי הלא כן היה בכל משך ימי חייו, כשהוא היה ילד, והמלמד או המורה רצה משהו מסוים, והוא לא היה 'ילד טוב', אזי הוא קיבל משהו לא נעים... נאמר שהוא לא קיבל

מכות, אבל אולי דברים יותר קשים ממכות...

פעמים רבות, אלימות מילולית זה הרבה יותר מאלימות פיזית! קיבלת מכות – זה עבר והתרפא, אבל אלימות מילולית, שאחד משפיל ומבזה "אתה לא שווה שום דבר", ומתארים אותו בכל מיני תארים משונים, שזה נשאר בדעת של הילד, ח"י, "הוא קרא לי ככה וככה"... אלו דברים שנשארים בו! וצריכים ממש רחמים רבים כדי לצאת מזה, ולחזור להיות נורמלי...

וכן הוא בבית של אדם, שהוא תמיד רגיל בזה, ואין לו את המידע הזה – "יש דבר כזה שאני יכול לדבר ברכות, להגיד מילים טובות, לילך בדרך של טוב, ועי"ז לפעול? יש דבר כזה?" **כן!**

אדם רגיל כל החיים לשמוע "אתה **לא** מוצלח", "אתה **לא** שווה", הוא שומע תמיד '**לא**', '**לא**', '**לא**', אבל זהו אחד מהלימודים הקדושים של מוהרא"ש הקדוש – מי שמכיר ושמע בכל השנים, ובפרט בפרשת וארא היתה נשמעת השיחה הזאת: **כמה צריכים לבנות בן אדם עם 'כן'!**

בלשון הקודש אנחנו מוצאים שהמילה '**כן**' פירושה **בסיס**, וכמו שאנחנו מוצאים בפרשת הכיור, שהיה את "הַכִּיֹּר וְאֶת **כַּנּוֹ**" – ה'**כַּן**' של הכיור היה ה**בסיס** של הכיור; הכיור בעצמו זה הכלי עם הברזים שממנו נטלו ידיים, ובתוכו המים, והכיור עמד על '**כַּן**', שזה ענין של **בסיס**.

והלימוד בזה הוא: ה**בסיס** של אדם זה '**כֵּן**', זאת אומרת שיש אפשרות לאדם להגיע לכל מה שהוא רוצה! לא שאומרים לו "זה **לא** בשבילך", "אתה **לא** מסוגל" וכו', בן אדם שומע זאת ואומר "זה מה שאני, ואינני יכול לשנות זאת"...

אבל זה הגילוי הנ"ל "**שיש די באלקותי לכל בריה**" – '**יש די**', אתה יכול להצליח בתחום שלך, במקום שבו שמו אותך, בתפקיד שלך, במלאכה שלך, בבית שלך, במשפחה שלך, ולא שאחד רוצה להיות כמו השני – 'לערבב את היוצרות'... "הלוואי הייתי אחרת... אחפש מקומות שלא שלי"... **אבל זה המקום שלך! זה הבית שלך! זה התפקיד שֶׁלְּךָ – תתמקדי בתוך הבית, תדעי להיות אמא, איך להנהיג את הבית! ואתה, זה התפקיד שֶׁלְּךָ – תהיה בעל, תלמד תורה, תעשה כל מה שאתה צריך, והעיקר – תדע: 'כן'! יש לך כוחות!**

מוהרא"ש היה מזכיר זאת גבי חינוך ילדים, שיש ילד שרוצים ללמד אותו, אבל הוא מפחד ומתיירא, וההורים רואים באמת שהוא לא כ"כ חכם, מהי הדרך? אומרים לו "אתה לא יכול", "זה לא בשבילך"?! הוא אומר "זה לא בשבילי", ועוזב את הכל...

יסוד בחינוך – הן תלמידים בגנים, הן תלמידים בת"ת, והן תלמידים של ישיבה – שתהיה תמיד גישה של "אתה כן יכול! אתה יכול! אתה יכול להיות תלמיד חכם, צדיק! אתה יכול ללמוד את הכל! אתה כן יכול!"...

אבל מה קורה אצל בן אדם? הוא כבר רגיל לשמוע את ה'לא', וחושב לעצמו: "וכי אני יכול?... אם הייתי באמת עושה עבודות של צדיקים, והייתי מוסר נפשי, והייתי עושה עבודות קדושת וכבידות – זה מובן, אבל במצב שלי, אני אדם פשוט, וכי אני יכול לעשות משהו?!"...

ואת זה הצדיקים מלמדים אותנו: יש אפשרות!

והגילוי הזה מונח בליקו"מ ח"ב סי' פ"ו, שם רבינו מגלה את הסוד הזה, אומר רבינו: **מה שבני אדם אומרים שצריכים עבודות קשות – תעניות, צומות וסיגופים – זה מ'קטני אמונה' – כשאין לאדם אמונה, חסר לו את הידע הזה שבאמת "וְאֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים" – הקב"ה נמצא בתוך החיים שלך! נדמה לך שכדי להיות איש כשר צריכין לעשות עבודות מוזרות, להיות 'יוצא דופן', להיות אחר/ת, ו"כבה הנעתי!"... לא הנעת לכולם! זה בא מקטנות אמונה! מי שיש לו אמונה ברורה בהקב"ה אומר רבינו שם שחעניין הוא שאם יש לאדם אמונה ברורה – עם כל דבר הוא יכול לעבוד את הקב"ה! במקום שהוא נמצא במצב שהוא נמצא! אתה לא צריך לחפש שום דברים מוזרים! במקום שאני נמצא – שם נמצא הקב"ה! ואומרים לך: כן! אתה 'כן' יכול!**

אלו שדוברים אידיש [אנחנו רוצים ללמד את הקהל אידיש...] יודעים שהמילה **'קען'** [שנשמעת כמו 'כן'] פירושה **'יכול'** ["די קענסט" – אתה כן יכול], וזה הסוד של מילת **'כן'**, אומרים לך: **'כן'**, היינו זה מאושר על נכון, אבל באותו זמן מגלים לך: 'קען' – אתה יכול!

וכך צריכים לחנך ילדים, לגלות להם שהם יכולים!

מוהרא"ש היה נותן תמיד את הדוגמא דלהלן: ישנו אבא שמקצועו הוא 'חשמלאי', ויש לו בן שרוצה לחקות אותו, הוא ג"כ רוצה להיות חשמלאי... [זה טבע של ילד, שמחקה את האבא], אז האבא נותן להרכיב איזו מנורה, והנה מי שהוא חשמלאי הוא בקי ויודע היטב איך להיזהר בחוטים מאדום וכו', אצלו זה 'אל"ף–בי"ת', הדבר הראשון, אבל הילד – לא יודע כלום, הוא הסתכל על האבא איך הוא עושה, והוא ניסה ג"כ לעשות אותו דבר – לחבר מנורה, והנה פתאום הוא קיבל זרם...

מה קורה עפ"י רוב? אדם קיבל זרם – זהו, מספיק, לא נוגע יותר... אבל פה מגיע המבחן של האבא: **אם האבא חושב שהילד הזה לא מוצלח, אז אומר לו "זה לא בשבילך", וזהו... אבל אבא שהוא חכם, והוא רואה שהבן באמת רוצה לעשות זאת, הוא אומר לו "אל תפחד, אמנם קיבלת זרם, אבל אני אסביר לך למה קיבלת זרם, אסביר לך מה קרה פה, ואיך בקלות יכולים להיזהר ולהישמר מזה, שלא תגיע לידי כך, ותהיה חשמלאי מקצועי ממש כמוני!"...** וכך הוא מלמד אותו איך באמת לנהוג באותו הדבר.

נמצא, שבמקום להשפיל את הילד "בטלן, תראה מה עשית לעצמך", הוא מלמד אותו איך ישמר מזה להבא. זה מלמד טוב!

מוהרא"ש היה תמיד אומר, בכיתה אחת יש תלמידים מצוינים, יש בינונים, ויש החלשים, מה עושים עם החלשים? כל החכמה היא איך לצרף גם אותם אל כל הנלמד! לא רק שבא אל המנהל "תבחן את הילדים", והבוחן ניגש לבחון את החלשים – "לא, לא, תיגש למצוינים, לטובים"... המנהל מיד יגיב: "וכי זו מעלה? אני מכיר אותם מכיתה א' כמה הם טובים ומצוינים, אני רוצה לראות מה פעלת פה! מה עשית עם החלשים! האם הם יודעים משהו – איזו שאלה אחת לכל הפחות מתוך עשר שאלות, ציון אחד הם קיבלו? זה חידוש! אצל האחר הוא קיבל 0 גדול מאד, אבל אצלך הוא קיבל 10 – קיבל משהו? אה! אני רואה מה פעלת!"...

זה מלמד טוב! בוודאי שלאלו המצוינים והחזקים צריך לתת חומר וכו' אבל באותו זמן לא לזלזל באלו החלשים, ויבנה אותם!

הרי אנחנו מבינים זאת היטב, כולנו ילדים... וכולנו צריכים את החיזוק הזה

– **אנחנו כן יכולים!** ולא לחשוב "זה נשמע מדי קל הדברים האלו... וכי אני עם דיבורים קטנים וטובים בבית אני יכול באמת להפוך את הבית שיהיה קצת שמחה ורוגע בבית? שנזכה להגיע לאיזה גן–עדן בבית? יש אפשרות?!"... התשובה היא: **כן!** ואם תחשוב "אני אלך ואלמד את אשתי איך להתנהג" וכו', **איך תגיע?! לאן תגיע?! לא תגיע לשום מקום!**

ובשביל זה צריכים לקבל את הדעת של הצדיק, שמשה רבינו מגיע ומגלה זאת לעם ישראל, וכמו שמוהרא"ש היה תמיד מזכיר, שזה מונח בתוך הפסוק: "**וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה**", את סוף הפסוק מזכיר רבינו בפירוש בתורה פ"ו הנ"ל, שהם "**לא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה**" – היה להם "קוצר רוח", היינו לא מספיק אמונה חזקה, זה "**קוצר** רוח", לא שאין שום רוח כלל, רוח מת רח"ל, אלא "**קוצר**" רוח [כמו "קוצר נשימה", לא שהוא לא נושם רח"ל, אבל זה "קוצר" נשימה].

ו"קוצר רוח" זה ההפך מ"אריכת הרוח," שזה אמונה, שאדם מאריך רוחו ויודע שכל דבר זה מהקב"ה, יש סיבה למה עובר עלי מה שעובר, והוא מאריך אף, מאידך – "קוצר רוח" היינו שאין סבלנות רבה, אלא רק מעט – "קוצר".

ובזה נפרש תחילה את הרישא של הפסוק, שבו יש פה דקדוק פשוט, אומר הפסוק: "**וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה כֵּן אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**", לכאורה לא מובן מה נכנם פה ה'**כן**' הזה, תמיד כתיב "וידבר משה אל בני ישראל", ומהו '**כן**'?

אבל זהו כל הסוד, משה רבינו בא לבני ישראל ומגלה להם: **כן!** הן אם בלשון הקודש, הן אם זה באידיש: 'קען'! **אתה יכול!** 'די קענסט!' הוא אומר לעם ישראל: "אתם תצאו מכאן, ויהיה 'סדר', עם מצות, עם הילדים, ארבע קושיות, אפיקומן, יהיה יפה מאד!"...

איזה לילה יותר יפה יש לעם ישראל מליל הסדר? כולם יושבים ושרים, יש אפיקומן בפרט לילדים... זה שיא היופי של עם ישראל!

והנה עם ישראל שומעים דבר כזה, ותמהים: "משה רבינו, הרי אנחנו פה במצרים, וה"י מה עובר עלינו, אתה לא רואה?"... כי הלא עדיין היה שעבוד מצרים, עוד לא התחילו המכות של המצרים, וכך חשבו בני ישראל...

מה אומר להם משה רבינו? 'כן': **"אל תדאגו, אני אומר לכם – יהיה ככה!"...**

ורק מה אדם צריך? אמונת חכמים! לזרוק את השכל! הצדיק אומר? אני באמת לא מבין בדיוק איך יהיה ככה, אבל אני סומך עליו!

ועתה בא הפסוק ומסיים, למה באמת הם לא יכלו לקבל? **"מִקֹּצֶר רוּחַ"** – אמונה חלושה, לא אמונה חזקה, **"וּמֵעֲבֹדָה קָשָׁה"** – מסביר רבינו: שזה אדם שחושב "עכשיו שובבי"ם, צריכים עבודות קשות, צומות, תעניתים, גלגול שלג, זה נקרא שובבי"ם! וכי שובבי"ם נקרא שאני יכול לעשות סיום משניות? תיקוני זוהר? לסיים תהלים? זו העבודה של שובבי"ם? זה יפטור מעלי כל הדברים שאני צריך? זה יתקן את כל התיקונים שאני צריך לתקן? זה מה שיתקן?! מה עם הצומות? מה עם התעניתים? מה עם הסיגופים?!"...

על זה צריכים אמונת חכמים, שבא הצדיק הגדול ומגלה לך זאת; אנחנו זוכים בזכויות חינם להיות מקורבים לרבינו, שרבינו מגיע אלינו ומלמד אותנו את ה'כן' הזה, יש דרך! **יכולים!**

ותפקיד האדם הוא להיות רציני באמת, לקבל את הלימוד של 'מילה טובה':

לימוד התורה – תתחיל לגרום ולהגיד פרקים משניות, לפני כן תקרא שנים מקרא ואחד תרגום, ואח"כ פרקים משניות, דפים גמרא, תיקוני זוהר, תהלים, תגיד! תגיד!

דיבורי תפילה – תבוא ותמסור נפש לבוא לביהכנ"ס, תתחיל לכל הפחות בימי השובבי"ם לדקדק לבוא שלוש פעמים ביום – בבוקר ובערב – לביהכנ"ס ולהתפלל במנין, **אל תזלזל בזה!**

רוצים 'תיקוני שובבי"ם', במקום שתחכה ללכת לחרמון, לחכות לאיזה שלג שיפול... תתפלל שיבוא איזה שלג כדי לעשות גלגול שלג... במקום זה תוציא את עצמך מהמיטה, וזה ממש 'גלגול שלג'... תגלגל את עצמך להגיע לבית הכנסת... זה לא פחות מ'גלגול שלג'!

ואם זכית לקפוץ למקוה מקודם – איזו זכות נפלאה זאת! אם אתה לא רוצה באמת שיהיה ממש תענוג עד הסוף, ואתה רוצה מעט ענין של מיעוט תענוג, אז אל תלך למקוה הרותח ממש, לך למקוה קצת קרה... הנה, יש

לך תיקון... או תיקח מקלחת קצת קרה... **אבל מיד לך לבית הכנסת, אל תזלזל! זה יהיה התיקון הכי גדול!**

וכאמור, לא לשכוח לתפום איזה לימוד – משניות וכו', וכן מלבד שזכית לתפילה במנין – תתפום כמה דקות של התבודדות, לכבוד השובבי"ם – חמש דקות! אם אתה עושה תמיד חמש דקות – תוסיף עוד חמש דקות, תדבר אל הקב"ה!

מצד אחד זה 'עבודה קשה', אבל יש דיבור מרבינו: **"בעבודת ה', העבודה הכי קשה, היא הרבה יותר קלה מהעבודה הכי קלה בגשמיות"** – נגיד יש לבן אדם איזו עבודה קלה בגשמיות, אבל הנה הוא צריך לבוא בזמן למשרד, או מה שהוא עובד, והנה פה יש לך 'עבודה קלה' – שנראית קשה כי הס"מ מנסה למנוע את האדם מלהתבודד ולדבר אל הקב"ה, אבל אם אדם הוא עקשן ולא אכפת לך – "אני כמה דקות לא עוזב את המקום שלי!" אזי בזה אתה זוכה לקנות לעצמך את כל התיקונים...

זה מה שהצדיקים מגלים לנו!

זה ענין ימים קדושים אלו של **שובבי"ם**, וזה הגילוי של פרשת **וארא** – שזה לשון של גילוי אלקות, וכאמור לעיל רש"י אומר על המילה **"וארא" – "אל האבות"** הקדושים – 'אבות' לשון של רצונות, היינו לרצונות הקדושים של האדם, שיש לו רצון חזק: **"אני אמצא את הקב"ה במקום שלי, לא אחפש מקומות שלא שייכים אלי, אני מוצא את הקב"ה בענין שלי, בעבודה שלי, בתפקיד שלי, אמצא שם את הקב"ה, ואשמח עם זה, ואשמע איך הצדיק תמיד אומר לי את זה, איך שזה המסר שהוא משדר לי, שאמצא את הקב"ה, והוא אומר לי כן! כן! כן! אתה יכול! אבל בתחום שלך! לא להיכנס בתחום של מישהו אחר!"**.

וכך אדם זוכה להגיע לכל מה שהוא רוצה, וזוכה ממש להפוך את החיים לחיים טובים ומתוקים, כל המרירות מתהפכת למתיקות נפלאה, וזוכה לאושר החיים!

שהקב"ה יעזור שנזכה להגיע לזה, ונזכה לגאולת הנפש והגוף, ונזכה להגאולה השלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו ולהצלחת כל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל. והילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי' ולע"נ מיכל רונית ע"ה בת שרה ויצחק.

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

לתרומת עבור העלון לרפואה הצלחה וכדו' ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732

כנסו לאתר 'ברסלב שלי' breslevsheli.co.il

הודפס 'בדפוס מוהרא"ש'